

Autyzm - ważne pytania - istotne odpowiedzi, które mogą odmienić los wielu osób

Czym jest autyzm?

Autyzm to zaburzenie, a nie choroba. Jest to odmienny od typowego sposób rozwoju człowieka, objawiający się różnicami w sposobie komunikacji, nawiązywania relacji, wyrażania emocji, uczenia się oraz różnorodnym schematem zachowań. Autyzm dotyczy wielu obszarów funkcjonowania i sprawia, że osoby ze spektrum rozwijają się inaczej.

Dlaczego mówimy o spektrum autyzmu?

W przypadku autyzmu mówi się o spektrum zaburzeń, ponieważ nie istnieje jeden wzorec poziomu funkcjonowania charakteryzujący osoby z autyzmem. Oznacza to, że autyzm może przyjmować zupełnie inną postać, od łagodnych objawów, po bardzo nasilone, utrudniające funkcjonowanie w każdej sferze życia. Do spektrum autyzmu zalicza się: autyzm dziecięcy, autyzm atypowy, zespół Aspergera, upośledzenie zdolności niewerbalnego uczenia się, całościowe zaburzenie rozwoju.

Czym się różni zespół Aspergera od autyzmu?

Autyzm jak i Zespół Aspergera są zaburzeniami rozwojowymi. Mają wiele cech wspólnych, ale też występują między nimi znaczące różnice, które widać w funkcjonowaniu osób z autyzmem i ZA. Wśród osób doświadczających zaburzeń ze spektrum autyzmu, nie ma dwóch takich samych przypadków, jednak można wyróżnić pewne prawidłowości. Zazwyczaj mówi się, że zespół Aspergera jest lżejszą postacią autyzmu. Aby postawić jego diagnozę, dziecko musi być w normie intelektualnej oraz jego mowa powinna rozwijać się prawidłowo. Objawami charakterystycznymi dla ZA są trudności w zrozumieniu norm społecznych, interakcjach międzyludzkich, zrozumieniu emocji oraz konwenansów. Osoby z ZA często posiadają utarte schematy, rytuały np. zawsze takie samo nakrycie stołu do obiadu, jedzenie tylko określonego typu posiłków, ubieranie się w określone ubrania, czy całe zestawy gestów przy powitaniu lub pożegnaniu. Często może się pojawić u osób z ZA mowa okraszona słowami specjalistycznymi, obcymi lub fachowymi. Często osoby z ZA mają osobliwe zainteresowania, są profesjonalistami w konkretnych dziedzinach np. inżynierii, matematyce czy informatyce.

Czy autyzm można wyleczyć?

Autyzm towarzyszy osobie przez całe życie, jednak dzięki odpowiedniej opiece i właściwie dobranej terapii można w znaczącym stopniu poprawić jej funkcjonowanie. Im wcześniejsza diagnoza i idąca za nią indywidualna terapia, tym większa szansa na poprawienie jakości życia osób z autyzmem i ich rodzin.

Czy autyzm można zdiagnozować u dorosłych?

Zazwyczaj autyzm jest diagnozowany we wczesnych latach życia, natomiast zdarzają się sytuacje, gdy diagnoza zostaje przeprowadzona dopiero u dorosłych osób. Wykorzystuje się do niej narzędzia i pomoce diagnostyczne dostosowane do wieku osoby. Szczególną uwagę zwraca się również na jej codzienne funkcjonowanie. Podobnie jak dzieci z autyzmem, osoby dorosłe mogą mieć trudności z relacjami międzyludzkimi, przekazywaniem komunikatów werbalnych czy wykazywać niechęć do zmian. Dla jakości ich codziennego życia kluczowa jest jak najwcześniejsza diagnoza oraz działania terapeutyczne, które pozwalają zdobyć im umiejętności pozwalające żyć samodzielnie, pracować i funkcjonować w społeczeństwie.

Czy istnieje całościowy wzorec zaburzeń?

Nie istnieje całościowy wzorec zaburzeń, jednak rodzice powinni zwrócić szczególną uwagę na niektóre zachowania dziecka.

Jak rozpoznać pierwsze sygnały autyzmu?

Pierwsze sygnały autyzmu pojawiają się już przed 3 rokiem życia, ale nie zawsze wzbudzają niepokój otoczenia. Zdarza się jednak, że już w okresie niemowlęcym rodzice zauważają, że ich dziecko rozwija się inaczej.

Warto skonsultować się z lekarzem pierwszego kontaktu lub zgłosić się do poradni psychologiczno-pedagogicznej jeśli dziecko:

- Nie gaworzy.
- Nie mówi lub ma kłopoty z mówieniem.
- Wykazuje regres mowy.
- Ma ubogą mimikę twarzy i rzadko okazuje emocje.
- Nie wchodzi w relacje i interakcje z innymi ludźmi.
- Przejawia stereotypowe zachowania i zabawy (np: macha rączkami, używa nietypowych przedmiotów do zabawy, układa zabawki w długie rzędy).
- Nie nawiązuje kontaktu wzrokowego.
- Nie naśladuje.
- Nie reaguje na imię.
- Nie wykonuje prostych poleceń (np. usiądź, daj).
- Ma trudność z koncentracją uwagi.
- Bawi się tą samą zabawką przez dłuższy czas, wykonuje rutynowe czynności.
- Nie potrafi bawić się „na niby”.
- Wpatruje się w jeden punkt przez długi czas np. patrzenie się na wskazówki zegara, pranie w pralce czy wycieraczki samochodu.
- Nie lubi dotyku lub wręcz nie pozwala się dotykać.
- Wykazuje zachowania stereotypowe, np. machanie rękami bez przyczyny lub kręcenie się w kółko przez dłuższy czas.
- Dostarcza sobie doznań sensorycznych w sposób ciągły lub tylko w specyficznych momentach takich jak znudzenie, zaniepokojenie, ekscytacja lub odczuwanie stresu, poprzez autostymulację np. . podskakiwanie, machanie rękami, uderzanie w stół, rytmiczne kiwanie się w różnych kierunkach czy chodzenie po okręgu.
- Zachowuje się w sposób schematyczny.

Należy jednak pamiętać, że jeden objaw nie świadczy o występowaniu zaburzeń ze spektrum autyzmu. Nie zawsze osoby ze spektrum autyzmu mają problem z kontaktem wzrokowym czy wykazują niechęć do przytulania się.

Do postawienia diagnozy autyzmu lub Zespołu Aspergera potrzebna jest obecność objawów w każdej z trzech sfer: komunikacja, relacje społeczne oraz zachowanie, aktywności i zainteresowania

Czy warto czekać z diagnozą i ewentualną terapią?

Nie, lepiej wykluczyć niż zacząć za późno oddziaływanie. Badania wskazują, że czym szybciej rozpoczniemy terapię tym lepiej. Potwierdza się to także u osób niżej funkcjonujących. Rozpoznanie potrzeb dziecka i odpowiadanie na nie, może zapobiec występowaniu i utrwalaniu się tzw. zachowań trudnych.

Gdzie szukać pomocy?

Pierwszym miejscem może być poradnia psychologiczno – pedagogiczna, w której można dokonać oceny funkcjonalnej dziecka. Zazwyczaj w takiej placówce nie diagnozuje się autyzmu, gdyż diagnoza autyzmu stawiana jest przez lekarza neurologa lub psychiatrę.

Przykładowe adresy placówek można znaleźć na stronie Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w zakładce – „Gdzie szukać pomocy”.

Jeśli nurtuje kogoś pytanie, które nie zostało tu postawione zapraszamy na konsultacje do naszych specjalistów.